

EXAMINATOREN GEZAKT?

Voor ongeveer 200.000 (ex-)middelbare scholieren begint vandaag de zomervakantie. Zo'n 120.000 vbo-mavo-leerlingen, 50.000 havo-ers en 34.000 vwo-ers deden gisteren na twee weken zwoegen hun laatste examen. Gelukkig was het weer tijdig omgeslagen zodat het niet echt zweten was.

Minder gelukkig zullen de kandidaten met de examenvragen geweest zijn. Zoals expert-beoordeling op www.kennisnet.nl laat zien was een te groot deel van de vragen en antwoorden onzinnig, onzorgvuldig of onjuist. Ik heb zelf meegedaan aan de evaluatie van de economie examens HAVO (oude en nieuwe stijl) en VWO. In elke van deze drie examens kan minstens 10% van de vragen de toets der kritiek niet doorstaan. Als compensatie verdienen alle leerlingen daarom minstens één punt extra.

Wat word je nou geacht van economie te weten als je van de middelbare school afkomt? Als U de volgende vragen kunt beantwoorden was U met grote kans geslaagd. Hoe kan arbeidsdeelname van vrouwen bevorderd worden? Waarom wordt het onder het nieuwe belastingstelsel, waarin de belastingvrije som vervangen wordt door een heffingskorting, voor gehuwde niet-werkende vrouwen aantrekkelijker om te gaan werken? Welk effect heeft een prijsverhoging van 7-up op de vraag naar cola? Wie profiteert van een Japanse invoerheffing op rijst? Is het te goed op uw chipknip meer te vergelijken met en girotegoed of met muntgeld? Moet Duisenberg, om de val van de Euro te stoppen, dollars kopen of verkopen? Hoe ver mag je van de grens wonen wil het nog lonend zijn om in Duitsland te gaan tanken? Waarom stijgen de huizenprijzen (koop en huur) in de randstad sterker dan in Drenthe? Waarom kan de ene econoom tot de conclusie komen dat 3% van de Nederlanders werkloos is, terwijl de andere tot 37% komt?

Economie is een simpel vak, niet? Waren de examenvragen maar in dergelijke begrijpelijke taal gesteld, dan zouden de leerlingen vast beter scoren. De bovenstaande vragen komen alle uit de examens, maar ik heb ze ontdaan van het jargon waarmee ze aan leerlingen gepresenteerd werden. Het is mij onduidelijk waarom dergelijke mist die het beantwoorden moeilijker maakt wordt toegevoegd.

Kwalijker dan de onduidelijkheden zijn de onzinnige vragen en de onjuiste antwoorden. Zo beweert

het VWO-examen dat de Surinamers meer moeten gaan sparen om zo tot een hogere arbeidsproductiviteit te komen. De bewering is onzin, zoals ook de Amerikaanse economie laat zien. In zowel het HAVO als het VWO-examen wordt gesteld dat een lager financieringstekort gunstig is omdat dit tot een lagere kapitaalmarktrente leidt. Ook dit is onzin. Het HAVO-examen suggereert dat een verschuiving van belasting van arbeid naar kapitaal de werkgelegenheid ten goede kan komen, terwijl eerder het omgekeerde het geval is. Het HAVO-examen stelt dat “volgens sommige economen inflatie tot werkloosheid leidt”. Ik ken geen van zulke economen en andere economen die ik gevraagd heb kennen ze ook niet. Logisch ook, economie is immers een serieus vak, geen onzin.

Economie is ook een waardenvrij vak, waarin het begrijpen van de werkelijkheid, niet het besturen ervan, het doel is. In vooral de HAVO-examens komt echter vooral dit laatste naar voren, en dan ook nog met de overheid aan het stuur. De opstellers van de examens presenteren ons een actieve, interveniërende en dwingende overheid, niet een moderne overheid die ten dienste van haar burgers staat. Het is dit valse perspectief op de moderne samenleving dat de examinatoren nog het meeste aangerekend kan worden.

Eric van Damme